

Causes and Factors Affecting Changes in Youth Lifestyles (Metasynthesis of Lifestyle Research from 2011 to 2024)

Mohammad Reza Sheikhtaheri^{1*} , Hamidreza Rahi²

1. PhD in Sociology, Social-Rural Development, Faculty of Social Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran.
2. Master of Social Studies of Muslims, Faculty of Literature and Humanities, Shahed University, Tehra, Iran.

* Corresponding Author E-mail: m.sheikhtaheri@ut.ac.ir

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1879-7604>.

Received: 2025/04/07

Revised: 2025/05/06

Accepted: 2025/10/28

Abstract

Lifestyle is an issue that has been raised since the second half of the twentieth century following theoretical and field changes in the field of social sciences, and today it is considered for the analysis of many social phenomena. This phenomenon has always been a challenging issue in Iran due to changes in the world of life and the life patterns arising from it, so that the phenomenon of lifestyle change and the factors affecting it has always been considered one of the issues of Iranian sociology. Numerous studies have addressed the situation of lifestyle and the factors affecting it. The present study aims to explain the causes and factors affecting changes in the lifestyle of young people using the meta-synthesis method. In this context, among the research in the field of lifestyle changes between 2011 and 2014, 19 studies were examined according to the criteria of credibility and trust under the meta-synthesis approach, and their concepts and categories were extracted. The results of the meta-synthesis of the reviewed studies show that factors such as the generation gap and the reduction of intra-generational bonds, the forced acquisition of symbolic capital, the tendency towards a legitimate ideal type, and the commodification of culture have had the greatest impact on changes in the lifestyle of young people.

Keywords: Lifestyle, Lifeworld, Generation Gap, Symbolic Capital, Meta-synthesis.

How to Cite: Sheikhtaheri, M. R.; & Rahi, H. (2026). Causes and Factors Affecting Changes in Youth Lifestyles (Metasynthesis of Lifestyle Research from 2011 to 2024). *Journal of Sociology of Lifestyle*, 11(1), 104-124. [In Persian].

Extended Abstract

Background and Purpose

Lifestyle constitutes a constellation of individual and social patterns that shape an individual's behaviors and activities within the flow of daily life, delineating the behavioral attributes of an individual or group in contrast to others. This phenomenon is evident in patterns of consumption, leisure, and civic and religious activism, all of which interact with class, gender, culture, and individual identity. Divergent lifeworlds impact lifestyle through shifts in multiple dimensions, such as the modes of living, cognition, and the worldviews of social actors. Simultaneously, contemporary society has exerted a profound influence on the lifeways of these actors. Alvin Toffler characterizes the modern world as one rapidly emerging from the confluence of new values and technologies, thus necessitating entirely novel frameworks of thought and analogy. Situated on a trajectory of modernization, Iranian society has consistently encountered multifaceted challenges regarding lifestyle—notably the tension between Islamic/Iranian and Traditional/Modern paradigms—rendering this phenomenon a perennial problematic domain for social scientists. Regarding the drivers of lifestyle transitions among Iranian youth, research (Bahrami, 2014; Karimi, 2015; Haerizadeh, 2017; Fathi, 2017; and Derakhsheh and Safaian, 2017) has identified diverse factors such as religiosity, income, media, education, occupation, and gender as key determinants. The central inquiry of this study is: What are the causes and factors influencing lifestyle changes among youth according to a meta-synthesis of existing research? Specifically, which categories of factors have exerted the most significant influence within the reviewed literature? Consequently, this research seeks to employ a qualitative meta-synthesis approach to categorize and provide a qualitative interpretation of the factors driving lifestyle changes among the youth.

Materials and Methods

The aim of this research is to develop a typology of the prevailing causes and drivers of lifestyle shifts in Iran as documented in existing literature. To this end, a meta-synthesis approach was adopted. Meta-synthesis, analogous to meta-analysis, is utilized to synthesize multiple studies in order to derive comprehensive, interpretive, and qualitative insights. Methodologically, this process is executed through a seven-step procedure.

Findings

By analyzing coded concepts and derived categories, one can achieve both a contextual understanding of the predominant drivers of lifestyle transformations in Iran and a comprehensive typology of these shifts. The primary drivers of lifestyle changes in Iranian society are structured around three central axes: generational gaps, the compulsory pursuit of symbolic capital, and the orientation toward legitimized ideal types. In the final analytical synthesis, the phenomenon of the generational gap and the erosion of intra-generational ties emerged as the most significant determinant, with a frequency of 13. Furthermore, the compulsion to acquire symbolic capital within societal and peer frameworks, with a frequency of 12, has been a critical driver in diversifying lifestyles. The third determinant is the orientation toward legitimized ideal types, recorded with a frequency of 11. The meta-synthetic findings suggest that youth undergo behavioral and lifestyle transitions driven by an affinity for fashion and legitimized virtual archetypes. Additionally, the commodification of culture has significantly reshaped lifestyles. By injecting economic imperatives and profit-loss paradigms into the cultural arena, this phenomenon has engendered a materialistic perception of cultural dimensions as instruments for status and identity formation. As a result, certain groups—lacking the requisite cultural competencies—resort to appropriating specific cultural elements through the mere availability of economic capital. This process, echoing Veblen's concept of the "leisure class," leads to the adoption of distinctive lifestyles and social statuses that often lack inherent merit or legitimacy. Finally, the diminishing authority of religion, the proliferation of virtual communications, and social conformity have also acted as sequential influences on the lifestyles of the youth.

Discussion

Drawing upon the results of this meta-synthesis, it can be inferred that the lifestyle transformations observed among Iranian youth are influenced by diverse causal factors, most notably rooted in Iran's entry into the modern age. These transformations are primarily driven by generational gaps and the erosion of intra-generational ties. Such a phenomenon emerges from the reconfiguration of physical and social lifeworlds within the local community, leading to a fundamental disruption in the socialization process. As a consequence, there is a paradigm shift in which values, norms, and symbols diverge from traditional patterns, gravitating instead toward modern, autonomous, and individualized constructs. Furthermore, the compulsory pursuit of symbolic capital and the orientation toward legitimized ideal types constitute other critical dimensions affecting youth lifestyles, both of which have been profoundly shaped by the pervasive influence of the virtual media sphere.

Conclusion

The meta-synthesis results of the reviewed studies indicate that factors such as the generation gap, the weakening of intra-generational bonds, the forced acquisition of symbolic capital, the tendency toward legitimized ideal types, and the commodification of culture have had the most significant impact on changes in youth lifestyles.

Funding

No financial assistance was received from any institution or organization in conducting this research.

Authors' Contributions

All members of the research supervision team contributed to completing this research.

Conflicts of Interest

There are no conflicts of interest among the participants in the research.

Acknowledgement

We would like to thank all those who contributed to conducting this research.

References

- Ashayeri, T., Keshavarz, A. (2024). Negative and positive consequences of mass media consumption on changes in Iranian lifestyles, *Bi-Quarterly Journal of Lifestyle Research*, 10(18). 37-68. [In persian]
- Azizi Mehr, K., Piri, S. (2019). Class, Culture and Lifestyle, *Iranian Journal of Sociology*, 19(3). [In persian]
- Babaei Fard, A., Roohi, M. (2016). Studying the impact of lifestyle on the generation gap among the youth of Kashan city, *Quarterly Journal of Intercultural Studies*, 11(30), 31-65. [In persian]
- Bagheri, M., Shahbazi, M. (2022). Sociological study of Iranian-Islamic lifestyle changes among Iranian families from the revolution to the present, *Islamic Revolution Research*, (42), 211-231. [In persian]
- Bakak, R. (2002). *Consumption, translated by Khosrow Sabri*, Tehran: Shiraz. [In persian]
- Bahrami, S. (2014). *Study of social and economic factors affecting lifestyle changes in Iranian villages, case study of Sahneh County*, Master's thesis, Faculty of Agriculture, Payam Noor University, Tehran. [In persian]
- Baluchezhi, V. (2023). *Studying the impact of virtual networks on the lifestyle of teenage girls (Saravan city)*, Master's thesis, Faculty of Literature and Humanities, University of Sistan and Baluchestan. [In persian]

- Bilbasi, A. (2021). *The difference between the lifestyle of young people and the religious and official lifestyle*, Master's thesis, Faculty of Literature and Humanities, Shahed University. [In persian]
- Bourdieu, p. (1984). *Distinction: A Social Critique of the Judgment of Taste*, Translated by Kral smith, London, Oxford University.
- Bourdieu, Pierre (2004). *Distinction, translated by Hassan Chavoshian*, Tehran: Sales. [In persian]
- Chaney, D. (1996). *Lifestyle*. London: Routledge.
- Dawson, Don (1985). On the analysis of class and Leisure, *Society and Leisure*, 2(2), 563-572.
- Dimaggio, paul (2004). *Social stratification, Lifestyle, social cognition and social participation*, pp. 458-465, In D. Grusky (ed.), *Social Stratification in sociological perspective*. San Francisco: Westview press.
- Dorakhshah, J., Safaeian, M. (2017). Requirements of changing Iranian lifestyles in line with the objective of 1404 perspective, *Peer-reviewed Journal of Contemporary Political Investigations*, 8, 44-25. [In persian]
- Fathi, A., Jafari, A. (2017). The relationship between media consumption and lifestyle changes among student of Islamic azad university, *Journal of New media studies*, 3, 255-221. [In persian]
- Fazeli, N. (2008). Modernity and Housing, an Ethnographic Approach to the Concept of Home, Rural Lifestyle and Its Contemporary Developments, *Quarterly of Cultural Research*, 1(1). [In persian]
- Farrokhi, M., Roustaei, S. (2019). Analysis of effective factors in changing residential lifestyle, *Regional Planning Journal*, (39), 95-108. [In persian]
- Forghani, M., Mohajeri, R. (2018). The relationship between the use of social networks and changes in youth lifestyle, *Journal of New Media Studies*, 4(13), 259-292. [In persian]
- Greth, H.H. and C.W. Mills (1967). *From max Weber*, edited and translated by Greth Mills, Newyork: oxford university press
- Giddens, A. (2002). *The Consequences of Modernity*, Translated by Mohsen Salasi, Tehran: Markaz. [In persian]
- Jordan, B. (2009). Blurring Boundaries: The "Real" and the "Virtual" in Hybrid Spaces. *Human Organization*, 68(2), 181-193.
- Jokar, M., Safuraei, M. (2014). Modernity, Lifestyle Change and Population Decline in Iran, *Islamic Journal of Women and Family*, 2(2), 39-69. [In persian]
- Hasheminezhad, S., Eivazi (2021). Drivers of change in the lifestyle of the Iranian family, *Journal of strategic studies of culture*, 1, 128-101. [In persian]
- Habibpour Getabi, K. (2016). Lifestyle Changes in Iran, *Iranian People's Culture Quarterly*, (44), 117-145 [In persian]
- Hassani, M. (2013). *Changes and developments in lifestyle patterns and leisure time spending in the modern era*, National Conference on Leisure and Youth Lifestyle. [In persian]
- Haeri Zadeh, M., (2021). He role of cyberspace on lifestyle changes (with an emphasis on the youth), *Journal culture-social quarterly culture of yazd*, 3, 100-81 (In persian)
- Hunter, J. E., Schmidt, F., & Jackson, G. (1982). *Meta Analysis: Cu mulating Research Findings Across Studies*. Beverly Hills, CA: Sage Pub
- Karimzadeh, H., Khaleghi, A. (2016). Quantitative and qualitative analysis of lifestyle changes and their impact on the identity of the rural community (case study: Sina village, Varzeghan district). *Quarterly Journal of Sociology of Lifestyle*, 2(7), 247-294. [In persian]

- Karimi, E. (2015). *Study and understanding the tendency of Elamite girls and women towards change and modernization in their lifestyle and the socio-cultural factors related to it*, Master's thesis, Faculty of Social Sciences, Central Tehran Azad University. [In persian]
- Kiwi, R., Kampenhood, L.(1991). *Research Method in the Social Sciences*, Translated by Abdul Hossein NikGohar, Tehran: Totia. [In persian]
- Navabakhsh, F., Mokhtarpour, M. (2015). Assessing the role and impact of the information revolution in changing urban lifestyles, *Journal of Urban Sociology Studies*, 5(16), 143-178. [In persian]
- Mohaquer, A., Jafarnejad, A., Modares Yazdi, M., and Sadeghi-Moghaddam, M. (2013). Presenting a comprehensive information coordination model for the automotive supply network using the meta-synthesis method. *Quarterly of Information Technology Management*, 5(4), 161-194. [In persian].
- Omidali, M. (2012). The role of Persian-language satellite networks in changing the lifestyle of Iranian youth, *Journal of Youth and Media Studies*, No. 5, 49-65 (In persian)
- Paul, S., Seema, U (2017). Media and lifestyle: A study of media influence on dressing style, *Journal od content, community & communication amity school of communication*, 6(3)
- Greth, H.H. and C.W. Mills (1967). *From max Weber*, edited and translated by Greth & Mills, newyork: oxford university press.
- Sandelowski, M., & Barroso, J. (2007). *Handbook for synthesizing qualitative research*. Springer Publishing Company.
- Salehi, V., Karimian, H. (2017). Factors affecting sustainable lifestyle and approaches to designing and evaluating policies and measures (Surveying the attitudes of citizens in 5 districts of Tehran), *Journal of Iranian Islamic Progress Model Studies*, No. 17. [In persian]
- Salehi, A., Romani S. (2015). Studying the relationship between lifestyle and religious attitude with the degree of tendency towards fashionism among students, *Journal of Ethics*, 5(18), [In persian]
- Saei, A., Bahiraei, M. (2012). Study of social and cultural factors affecting the lifestyle of Tehrani women in the field of body management, *Quarterly Journal of Cultural Studies and Communication*, 2018, No. 68. [In persian]
- Sohrabi, B., Azami, A., and Yazdani, H., (2011). Pathology of Research in the Field of Islamic Management with a Meta-Synthesis Approach, *Journal of Public Management Perspectives*, No. 6. [In persian]
- Shirkarmi, J., Sharifi Darvaze, M., Khodadadi, Gh. (2018). Iranian Society and the Challenges of the New Lifestyle, *Journal of New Achievements in Humanities Studies*, 1(1), 45-61. [In persian]
- Toffler, Alvin (1995). *Future Shock*, translated by Heshmatollah Kamrani, Tehran: no. [In persian]
- Veblen, Thorstein (2004). *The Theory of leisure Class*, translated by Farhang Ershad, Tehran: Ney. [In persian]
- Weber, M. (1992). *Economy and Sociology*, University of California Press.
- Yousefnia, M., Haqhiqhatian, M. (2016). Study of factors affecting lifestyle in rural areas of Iran, *Journal of Rural Research and Planning*, 5(16). [In persian]
- Yazdani, R. (2024). The position of cyberspace and its impact on lifestyle, *Journal of Strategic Studies in the Humanities and Islamic Sciences*, (65). [In persian]
- Zokaei, M. (2024). Values and Lifestyles of Iranian youth in the 50 years. *Journal of social sciences*. 29. 88-47. [In Persian]

فصلنامه جامعه‌شناسی سبک زندگی

جامعه‌شناسی سبک زندگی

نوع مقاله: پژوهشی

علل و عوامل مؤثر بر تغییرات سبک زندگی جوانان (فرا ترکیب تحقیقات حوزه سبک زندگی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۳)

محمد رضا شیخ طاهری^{۱*}، حمیدرضا راهی^۲

۱. دکتری جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

۲. کارشناس ارشد دانش اجتماعی مسلمین، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شاهد

* ایمیل نویسنده مسئول: m.sheikhtaheri@ut.ac.ir

ارکاید: <https://orcid.org/0000-0003-1879-7604>

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۸/۰۶

تاریخ اصلاح: ۱۴۰۴/۰۲/۱۶

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۱/۱۸

چکیده

سبک زندگی، مسئله‌ای است که از نیمه دوم قرن بیستم به دنبال تغییرات نظری و میدانی در حوزه علوم اجتماعی مطرح شده است و امروزه برای تحلیل بسیاری از پدیده‌های اجتماعی مورد توجه قرار می‌گیرد. این پدیده در ایران به علت تغییرات زیست جهان و الگوهای زیست برخواسته از آن، همواره به‌عنوان مسئله‌ای چالش‌برانگیز مطرح بوده است، به صورتی که پدیده تغییر سبک زندگی و عوامل مؤثر بر آن همواره یکی از مسائل جامعه‌شناسی ایران محسوب می‌شود. تحقیقات متعددی به وضعیت‌شناسی سبک زندگی و عوامل مؤثر بر آن پرداخته‌اند. پژوهش حاضر با هدف تبیین علل و عوامل مؤثر بر تغییرات سبک زندگی جوانان با روش فراترکیب صورت گرفته است. در این زمینه از بین تحقیقات حوزه تغییرات سبک زندگی بین سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۳ تعداد ۱۹ پژوهش با توجه به معیار اعتبار و اعتماد، ذیل رویکرد فراترکیب مورد بررسی قرار گرفت و مفاهیم و مقولات آنها استخراج شد. نتایج فراترکیب پژوهش‌های مرور شده نشان می‌دهد که عواملی مانند شکاف نسلی و کاهش پیوندهای درون‌نسلی، کسب اجباری سرمایه نمادین، گرایش به تیپ ایده‌آل مشروع شده و کالایی شدن فرهنگ، بیشترین تأثیر را بر تغییرات سبک زندگی جوانان داشته است.

کلیدواژه‌ها: سبک زندگی، زیست جهان، شکاف نسلی، سرمایه نمادین، فراترکیب.

استناد به این مقاله:

شیخ طاهری، محمد رضا و راهی، حمیدرضا. (۱۴۰۵). علل و عوامل مؤثر بر تغییرات سبک زندگی جوانان (فرا ترکیب تحقیقات حوزه سبک زندگی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۳). *جامعه‌شناسی سبک زندگی*، ۱۱(۱)، ۱۰۴-۱۲۴.

Copyright ©The authors

Publisher: University of Tabriz, Tabriz, Iran

This is an open access article under the CC BY-NC 4.0 License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>)

مقدمه و بیان مسأله

سبک زندگی، مجموعه‌ای از الگوواره‌های فردی و اجتماعی است که رفتارها و فعالیت‌های فرد را در جریان زندگی روزمره معین می‌سازد (Giddens, 2002: 325) و خصیصه رفتاری یک فرد یا گروه را در مقایسه با دیگران نشان می‌دهد. این پدیده در نمودهای مصرف رفتاری، اوقات فراغت، کنشگری‌های مدنی و مذهبی نمایان می‌شود که با طبقه، جنسیت، فرهنگ و هویت فردی در تعامل است (Paul, S., Seema, 2017). زیست جهان‌های متفاوت با تغییر در مؤلفه‌های متعددی مانند شیوه‌های زیستن، اندیشیدن و جهان‌بینی کنشگران، سبک زندگی را تحت تأثیر قرار می‌دهند (Ashairi and Keshavarz, 2024). از سوی دیگر جامعه معاصر به شدت شیوه‌های زندگی کنشگران را متأثر ساخته است. *الوین تافلر* جهان امروز را جهانی می‌داند که به سرعت از برخورد ارزش‌ها و تکنولوژی‌های جدید پدید می‌آید. بنابراین به اندیشه‌ها و قیاس‌های کاملاً نوینی نیازمند است (Toffler, 1995: 5). در نظر گرفتن این ملاحظات، مطالعات در حوزه سبک زندگی را در درجه بالایی از اهمیت قرار می‌دهد. جامعه ایران به علت قرار گرفتن در مسیر نوسازی، در قلمرو سبک زندگی همواره با چالش‌های متعددی مانند سبک زندگی اسلامی / ایرانی و سنتی / مدرن، روبرو بوده است، به صورتی که این پدیده همیشه یکی از حوزه‌های پروبلماتیک محققان علوم اجتماعی بوده است (Hashemi-Nejad and Eyvazi, 2021; Farokhi, 2019). همچنین یافته‌های تجربی نیز از تغییرات سبک زندگی بین نسلی و یا تفاوت بین سبک زندگی جوانان و سبک زندگی رسمی - دینی حکایت دارد (Bilbasi, 2021). در بحث از علل و عوامل مؤثر بر تغییرات سبک زندگی جوانان در جامعه ایرانی، پژوهش‌هایی مانند (Bahrami, 2014; Karimi, 2015; Haerizadeh, 2017; Fathi, 2017 and Derakhsheh and Safaian, 2017) عوامل مختلفی مانند نوع دینداری، درآمد، رسانه‌ها، تحصیلات، شغل و جنسیت را زمینه‌ساز این پدیده دانسته‌اند. بیشترین گروهی که تغییرات سبک زندگی در مورد آنان مورد مطالعه قرار گرفته است، جوانان شهری بوده‌اند. بعد از آنان زنان، دانشجویان، مردان، ورزشکاران و هنرمندان بیشترین گروه‌های هدف بوده‌اند. از طرف دیگر در کنار مطالعه و بررسی تغییرات سبک زندگی با رویکردهای اجتماعی، فرهنگی و رفتاری، دسته قابل توجهی از تحقیقات با رویکرد پزشکی، پدیده تغییر سبک زندگی را مطالعه کرده‌اند. بدین معنا که یکی از عوامل تأثیرگذار در تغییر سبک زندگی، محیط زندگی، بهداشت و مواد مصرفی بوده است. بدین نحو در پژوهش‌های صورت گرفته در حوزه سبک زندگی و تغییرات آن در جامعه ایرانی با دسته‌ای از عوامل روبرو هستیم. اما سؤال اصلی پژوهش حاضر آن است که علل و عوامل مؤثر بر تغییرات سبک زندگی جوانان مبتنی بر فراترکیب تحقیقات چیست؟ بدین معنا که در بین تحقیقات مرور شده، کدام دسته علل و عوامل بیشترین تأثیر را بر تغییرات سبک زندگی جوانان داشته‌اند؟ بنابراین پژوهش حاضر به دنبال آن است تا با استفاده از روش فراترکیب کیفی، علل و عوامل مؤثر بر تغییرات سبک زندگی جوانان را دسته‌بندی کند و آنها را مورد تفسیر کیفی قرار دهد.

پیشینه پژوهش

تحلیل اجتماعی واقعیت‌های اجتماعی، بدون مطالعه ریشه‌های آن ضعیف و ناقص است. از طرف دیگر، انجام هر پژوهشی نیازمند شناخت از پژوهش‌های پیشین است که به مسئله مشابه توجه داشته‌اند. مرور چنین پژوهش‌هایی این فرصت را به وجود می‌آورد تا درباره ابعاد مشابه یا مفارقت با فرایندهای فکری مربوط به مسئله پژوهش، آگاهی حاصل شود، پژوهشگر می‌بایست موقعیت مسئله پژوهش خویش را نسبت به چارچوب‌های فکری تأییدشده بصورت واضح مشخص کند (Kiwi and Kampenhuud, 1991: 36).

جدول ۱. تحقیقات مرور شده

منبع	نویسنده و سال	عنوان
۱	امیدعلی (۱۳۹۱)	نقش شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی زبان در تغییر سبک زندگی جوانان ایرانی
۲	حسینی (۱۳۹۲)	تغییر و تحول در الگوی سبک زندگی و گذران اوقات فراغت در عصر جدید
۳	جوکار (۱۳۹۳)	مدرنیته، تغییر سبک زندگی و کاهش جمعیت در ایران
۴	نوابخش (۱۳۹۴)	سنجش نقش و تأثیر انقلاب اطلاعاتی در تغییر سبک زندگی (مورد مطالعه دانشجویان دانشگاه علوم و تحقیقات)
۵	کریم‌زاده و خالقی (۱۳۹۵)	تحلیل کمی و کیفی تغییرات سبک زندگی و تأثیر آن در هویت جامعه روستایی (مورد مطالعه دهستان سینا، بخش ورزقان)
۶	یوسف‌نیا و حقیقتیان (۱۳۹۵)	بررسی عوامل مؤثر بر سبک زندگی در نواحی روستاهای ایران
۷	حبیب‌پور گتایی (۱۳۹۵)	تحولات سبک زندگی در ایران
۸	بابایی فرد و روحی (۱۳۹۵)	بررسی تأثیر سبک زندگی بر شکاف نسلی در بین جوانان (شهر کاشان)
۹	شیرکرمی و شریفی دروازه (۱۳۹۷)	جامعه ایرانی و چالش‌های سبک زندگی جدید
۱۰	فرقانی و مهاجری (۱۳۹۷)	رابطه بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی و تغییر سبک زندگی جوانان
۱۱	بلباسی (۱۴۰۰)	تفاوت سبک زندگی جوانان با سبک زندگی دینی و رسمی
۱۲	صالحی و کریمیان (۱۴۰۰)	عوامل مؤثر بر سبک زندگی پایدار و رویکردهای طراحی و ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات (بررسی نگرش شهروندان منطقه ۵ تهران)
۱۳	صالحی (۱۴۰۰)	تغییرات سبک زندگی با رویکرد فعالیت بدنی، تغذیه و کیفیت زندگی دانش‌آموزان متوسطه
۱۴	باقری و شهبازی (۱۴۰۱)	مطالعه جامعه‌شناختی تحولات سبک زندگی ایرانی - اسلامی در بین خانواده‌های ایرانی از انقلاب اسلامی تا کنون
۱۵	ذکائی (۱۴۰۱)	ارزش‌ها و سبک‌های زندگی جوانان ایرانی در نیم قرن اخیر، تداوم‌ها و گسست‌ها
۱۶	ساعی و بحیرایی (۱۴۰۱)	بررسی عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر سبک زندگی زنان تهرانی در حوزه مدیریت بدن
۱۷	بلوچزهی (۱۴۰۲)	بررسی تأثیر شبکه‌های مجازی بر سبک زندگی دختران (شهر سراوان)
۱۸	یزدانی (۱۴۰۲)	جایگاه فضای مجازی و تأثیر آن بر سبک زندگی
۱۹	عسکری و طوفان (۱۴۰۳)	بررسی عوامل اجتماعی - فرهنگی تأثیرگذار بر دگرگونی سبک زندگی در دوران معاصر

پژوهش‌های مرور شده نشان می‌دهد که سبک زندگی جوانان ایرانی در حوزه‌های گوناگون دستخوش تغییرات عمده‌ای بوده است، این تغییرات نه فقط در محیط‌های شهری بلکه در قلمرو روستایی نیز مشاهده شده است، این تحقیقات عموماً به دنبال تأثیر زیست‌جهان مدرن بر سبک زندگی در بین گروه‌های اجتماعی متنوعی از جوانان بوده‌اند، پژوهش حاضر سعی دارد به روش فراترکیب کیفی نوعی گونه‌شناسی از علل و عوامل غالب مؤثر بر تغییرات سبک زندگی ارائه کند و تبیین کند کدام سلسله مقولات تأثیرگذاری تعیین‌کننده‌تری بر پدیده تغییرات سبک زندگی داشته است.

ملاحظات مفهومی و نظری

تعاریف متعددی راجع به سبک زندگی بیان شده است که ریشه در سنت‌های فکری، نظری و اهداف پژوهشگران دارد. در اندیشه چانی^۱ (۱۹۹۶) سبک زندگی دربرگیرنده الگوهایی از کنش است که متمایزکننده کنشگران از یکدیگر است (Chaney, 1996: 5). در نظر گیدنز^۲ (۱۳۷۸) نیز سبک زندگی مجموعه‌ای کم و بیش جامع از عملکردها است که افراد به جهت رفع نیازهای روزمره و عینیت بخشیدن به روایت خاصی از هویت شخصی خود در برابر دیگران آنها را بکار می‌گیرند

1. Chaney

2. Giddens

(giddens, 1999: 120). اما در ادبیات جامعه‌شناسی از این مفهوم دو برداشت و بازنمایی وجود دارد: در صورت‌بندی نخست، این ایده بیانگر ثروت و موقعیت اجتماعی کنشگران و غالباً به‌مثابه معیاری جهت تعیین طبقه اجتماعی افراد است که هر تغییری در آن پیامدهایی را به همراه دارد (Chaplin, 1955; Chaiman, 1935, quoted by Azizi Mehr and Piri, 2019). اما در صورت‌بندی دوم، سبک زندگی نه ایده‌ای برای مشخص‌سازی طبقه اجتماعی، بلکه شکل اجتماعی نوینی است که تنها در متن تغییرات فرهنگی مدرنیته و رشد فرهنگ مصرف‌گرایی معنا پیدا می‌کند.

در بخش حاضر ضمن ارائه رویکردهای نظری سبک زندگی، مؤلفه‌های مؤثر در تغییرات آن نیز مرور می‌شود. رویکردهای تئوریک سبک زندگی را می‌توان در چند کلان‌روایت یا پارادایم مورد بازخوانی قرار داد. پارادایم تعریف اجتماعی، واقعیت اجتماعی و پارادایم تلفیقی از آن جمله‌اند. تعریف‌گرایان بر این عقیده‌اند که در جامعه کنشگران می‌توانند بصورت نیت‌مند، تمایلات و گرایشات خویش را دنبال کنند. از جمله نظریه‌پردازان سبک زندگی در این گفتمان می‌توان به *وبلن*، *زیمل* و *وبر* اشاره کرد. *وبلن* در کتاب *نظریه طبقه مرفه* انگیزش‌های اجتماعی برای انجام رفتار رقابت‌آمیز را بنیان تبیین پدیده مصرف در زندگی مدرن می‌داند (Veblen, 2004). مسئله اساسی وی آن است که مبنای افتخار، منزلت و گرایش به نوع خاصی از سبک زندگی چیست؟ در اندیشه او، قدرت پولی و مالی، متغییری اثرگذار در گرایشات منتهی به سبک زندگی است، البته مقصود او پولی است که محصول کار مستقیم فرد نیست، بلکه پولی بادآورده است که بصورت متظاهرانه^۱ به نمایش گذاشته می‌شود (Fazeli, 21: 2003). در اندیشه *وبلن* این طبقه، طبقه تن‌آسا^۲ نامیده می‌شود که تنها از طریق کسب مال و ثروت تشکیل شده‌اند. نمودهای این طبقه را در جامعه با نوع خاصی از اوقات فراغت و مصرف می‌توان مشاهده کرد. البته در اندیشه *وبلن* اوقات فراغت خودنمایانه در اجتماعات کوچک کاربرد دارد. در وضعیت شهری اما مصرف خودنمایانه عاملی در تغییرات سبک زندگی است. در این اندیشه، طبقه ایجادکننده نوع خاصی از سبک زندگی و تغییرات ناشی از آن است که همواره به صورت سلسله‌مراتبی از منزلت است که به یک ایده‌آل فرهنگی ختم شده است (DiMaggio, 2000: 458). ایده سبک زندگی در اندیشه *جورج زیمل* اما در پرتو مفاهیم مصرف، مد و رفتار نمایان می‌شود. نظریه مصرف وی حول محور شهرنشینی و پیامدهای آن سامان یافته است و تا آنجا پیش می‌رود که بیان می‌کند شهر مدرن یک هویت فضایی نه بلکه هویتی جامعه‌شناختی با پیامدهای رفتاری متعددی است (Bakak, 2002: 24). در پرتو این اندیشه، درگیر شدن در نظام تقسیم کار پیچیده، هویت‌یابی، فردیت و رفتار آزادانه را دچار اختلال می‌سازد، اما در چنین وضعیتی، شیوه خاص مصرف و سبک زندگی راهی برای ابراز خود در رابطه با دیگران در میان جمعیت انبوه کلان‌شهر است. بدین صورت است که *زیمل* بیان می‌کند بورژوازی برلین در مواجهه با گمنامی حاصل از زندگی شهری، برای حفظ هویت خویش، سبک زندگی خویش را تغییر می‌دهد و با استفاده از مد و مصرف این تغییر را نمایش می‌دهد. مد در یک وجه خود در حقیقت اعلام تمایل فرد برای متمایز شدن از دیگران است. اما در وجه دیگر جنبه طبقاتی دارد که سبب تقویت انسجام اجتماعی طبقاتی است که احساس با دیگران بودن را نیز در فرد تقویت می‌کند. اما در بین جامعه‌شناسان کلاسیک، *ماکس وبر* تنها فردی است که بدون داشتن اندیشه‌ای فراگیر در مورد مصرف از مفهوم سبک زندگی استفاده کرده است. در اندیشه *وبر* طبقه‌ها گروه‌هایی از افراد هستند که از لحاظ نفوذ اقتصادی و قدرت فروش کالا و مهارت در یک نظام اقتصادی با یکدیگر متمایز هستند (Greth, and Mills, 1987: 181). این فرآیند

1. Conspicuous

2. Leisure Class

اهمیت معنی ذهنی عضویت مشترک و آگاهی گروهی را در تعریف وبر نشان می‌دهد که سبک زندگی مشترک خواهد رسید. این گروه‌ها اغلب سبک زندگی یا روش رفتاری خاصی دارند که آنها را از دیگران متفاوت نشان می‌دهد (Weber, 1992: 305).

در پارادایم واقعیت‌گرایی نیز اندیشه سبک زندگی و تغییرات آن را می‌توان در ایده‌های پیربورديو دنبال کرد. بورديو معتقد است که سبک زندگی فعالیت‌های نظام مندی است که از ذوق و سلیقه فرد ناشی می‌شود و بیشتر جنبه عینی و خارجی پیدا می‌کند (Bourdieu, 1984: 176). بورديو در کتاب *تمايز* (۱۳۹۳) توصیفی گویا از عملکرد فرهنگ در جوامع معاصر و تصویر مدل‌واری از کاربرد مقولات سه‌گانه فضای اجتماعی، میدان، سرمایه و عادت‌واره ارائه می‌کند. هدف وی نیز روشن کردن ابعاد پنهان در پس ساحت «فرهنگ» است که به روش‌های گوناگون ادراک، فهم و تغییر الگوهای رفتاری زندگی را باعث می‌شود. در اندیشه وی جامعه به مثابه فضای اجتماعی^۱ بازنمایی می‌شود که بیانگر جایگاه افراد در اجتماع است. در کشاکش رقابت بر سر منابع و سرمایه‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، تفاوت‌هایی بروز می‌کند که خود ماده و چارچوب لازم هستی اجتماعی افراد را فراهم می‌کند. این هستی اجتماعی ایجادکننده عادت‌واره‌ها و انسجام‌بخش اعمال افراد است (Bourdieu, 1984: 181). تسلط هر کدام از عادت‌واره‌ها ایجادکننده فرمی از رفتار و نظام‌های نمادین بر افراد است (Dawson, 1985: 570). اندیشه متأخر گیدنز را نیز می‌توان در چارچوب پارادایم تلفیقی مرور کرد. وی در چارچوب تئوریک خویش بر اهمیت محوری فرآیندهای اجتماعی تأکید می‌کند. در اندیشه او عاملیت در فرآیندهای اجتماعی جامعه مابعد سنتی به یک پروژه بازتابی تبدیل شده است (Giddens, 1378: 32). بازتابی بودن^۲ سبک زندگی و تغییرات آن بدین معنا است که هر سبک زندگی در متن خویش معنایی ضرورتاً باز و نامتعیین دارد. این قطعی نبودن سبک زندگی به معنای نفی امکان تبیین کامل توسط تعیین‌کننده‌های ساختاری است. این معنا اساساً توسط فرآیندهای دادوستد عملی بین زیست جهان‌های متمایز با استفاده از اطلاعات مربوط به شرایط و ابزارها است، که متناسب با هر اجتماع محلی بصورت مداوم در تغییر و تحول است (Ibid: 86).

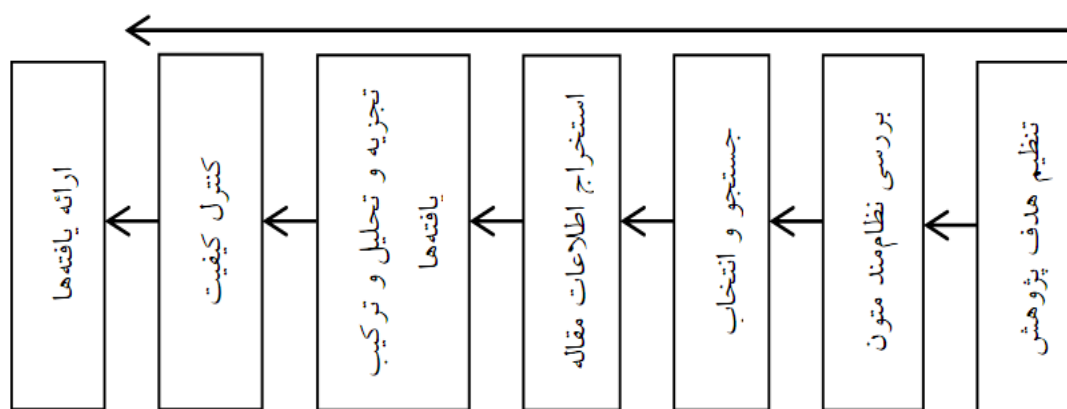
سیر تحول جوامع از پیشامدرن به پست‌مدرن با تحولات معناداری در سبک‌های زندگی همراه بوده است. بدین معنا که سبک زندگی به مرور از ابعاد واقعی - عینی خود فاصله گرفته و به سمت بنیان‌های سیال و مبتنی به موقعیت پیش رفته است. اگر در گذشته طیفی از مؤلفه‌های واقعی مانند اقتصاد و مصرف تعیین‌کننده سبک زندگی و تغییرات آن بودند، امروزه سه فضایی شدن سبک زندگی استعاره‌ای برای اشاره به تغییرات سبک زندگی است که در پیوستاری از ابعاد واقعی، واقعی - مجازی و مجازی قابل تحلیل است. سه فضایی شدن سبک زندگی بدین معناست که بین سبک زندگی واقعی که با غیاب رسانه‌ها معنا پیدا می‌کند و سبک زندگی مجازی که پیوند مداومی با شرایط جامعه معاصر دارد، شکل سومی نیز وجود دارد که ترکیبی از دو مؤلفه واقعی و مجازی است (Jordan, 2009: 181). بدین ترتیب امروزه حوزه سبک زندگی امری سیال و متغیر است که هویت‌های متعدد و متکثری را در یک بستر برساخت می‌کند. مطالعه این تغییرات بدون توجه به زیست جهان کنونی و مؤلفه‌های آن، امری ناقص خواهد بود. پژوهش حاضر سعی دارد با مرور تحقیقات متعددی که در این زمینه صورت گرفته است، عوامل مؤثر در تغییرات سبک زندگی در بین جوانان را مورد بررسی و دسته‌بندی قرار دهد و سپس مقولاتی که بیشترین تأثیر را داشته است استخراج کند.

1. Social space
2. reflective

روش‌شناسی پژوهش

فرامطالعه^۱ یکی از روش‌هایی است که به جهت بررسی، ترکیب و واکاوی تحقیقات پیشین مورد استفاده قرار می‌گیرد که به چهار حوزه فراروش، فرانظریه، فراتحلیل و فراترکیب تقسیم می‌شود. فراتحلیل به مثابه یکی از پرکاربردترین روش‌های این حوزه، پژوهش‌های پیش را با ابزار کمی واکاوی می‌کند. اما اگر این روش را با کمک ابزار کیفی و مقولات استخراج‌شده از تحقیقات انجام دهیم، در حقیقت از روش فراترکیب استفاده کرده‌ایم (Sohrabi et al., 2011). روش پژوهش حاضر، فراترکیب^۲ است که برآمده از این فرض است که دانش فرایندی انباشتی و تراکمی دارد و گسترش آن در مورد یک موضوع می‌تواند از طریق «یکپارچه‌سازی و تلفیق شواهد پیشین» صورت بگیرد (Hunter et al., 1982). هدف پژوهش حاضر، ارائه یک سنخ‌شناسی از علل و عوامل غالب تغییرات سبک زندگی ایران در تحقیقات انجام‌شده است. برای نیل به این هدف از روش فراترکیب بهره گرفته شده است. در پژوهش حاضر، کوشیده‌ایم با فاصله‌گرفتن از ایده‌های کمی و آماری، نتایجی مبتنی بر چرخه‌های مفهوم‌سازی و مقوله‌بندی را در تحقیقات صورت‌گرفته درباره سبک زندگی و عوامل غالب تغییرات آن دست‌یابیم. روش فراترکیب، یکی از شاخص‌ترین رویکردهای فرامطالعه است. فراترکیب مشابه فراتحلیل است که با هدف یکپارچه‌کردن چندین مطالعه و دستیابی به یافته‌های جامع، تفسیری و کیفی انجام می‌شود. به‌طورکلی این روش در هفت گام اجرا می‌شود (Sandelowski and Barroso, 2007).

شکل ۱. مراحل هفت‌گانه فراترکیب (سندلوسکی و باروسو، ۲۰۰۷)

نخستین گام، انتخاب سؤال مناسب است. سؤال مناسب در فراترکیب می‌تواند پدیده‌ای خاص، علل، ابعاد و پیامدهای آن باشد. گام دوم، مرور ادبیات نظری و تجربی پژوهش‌ها است. در پژوهش حاضر پایگاه‌های علمی شامل کتابخانه دیجیتال دانشگاه تهران، ایرانداک و نشریات تخصصی دهه اخیر بررسی شد. کلیدواژه‌های مختلفی از جمله سبک زندگی، مدگرایی، الگوهای زیست و تغییرات سبک زندگی برای جستجوی تحقیقات مورد استفاده قرار گرفت. در نتیجه کاوش و مرور پایگاه‌های داده، ۴۶ مقاله یافت شد. با مروری بر این پژوهش‌ها ۲۸ مورد از آن‌ها کنار گذاشته شدند. انتخاب و پالایش پژوهش‌های معتبر از بین تحقیقات مختلف، گام سوم بود. برای انتخاب مقالات مناسب، مشخصه‌های مختلفی ارزیابی شد، از جمله عنوان، مسئله و کیفیت روش. معیارهای قبول یا عدم قبول شامل مواردی بود از قبیل: طرح پژوهش،

1. Meta Study
2. meta- synthesis

منطق روش‌شناختی، نمونه‌گیری و گردآوری داده. بسیاری از تحقیقات معیار دقیقی در انتخاب متغیرها و ارتباط آن‌ها با یکدیگر نداشتند. اعتبار و پایایی در پژوهش‌های کمی و اعتمادپذیری و اطمینان در پژوهش‌های کیفی در گروهی از تحقیقات به صورت دقیق مورد تأیید نبودند. به همین دلیل گروهی از تحقیقات از روند بررسی کنار گذاشته شدند. سپس نتایج استخراج شدند. اطلاعات مقاله‌ها شامل نام خانوادگی و سال انتشار در جدول ۱ (قسمت پیشینه) مشاهده می‌شود.

در گام پنجم، داده‌ها تجزیه و تحلیل شدند. در این مرحله ابتدا همه مفاهیم استخراج‌شده کدگذاری، دسته‌بندی و مقوله‌بندی شدند. مرحله پایانی کنترل کدها است. این مرحله مهم‌ترین بخش در روش فراترکیب است. در این مرحله، برای کنترل مفاهیم و مقوله‌های به دست آمده، نظر پژوهشگر با یک فرد خبره مقایسه شد. زمانی که دو رتبه‌دهنده پاسخ‌گویان را رتبه‌بندی می‌کنند، برای ارزشیابی اندازه توافقی بین آن‌ها از «شاخص کاپای کوهن» استفاده می‌شود.

یافته‌های تحقیق

در پژوهش حاضر به منظور سازمان‌دهی یافته‌ها، برای هر یک از داده‌های استخراج‌شده کدی در نظر گرفته شد. سپس با در نظر گرفتن مفهوم هر یک از کدها، در یک مفهوم مشابه دسته‌بندی شدند تا مقوله‌های اصلی و فرعی از دل آن‌ها ساخته شود. این فرایندها به شکل رفت‌وبرگشتی تا رسیدن به مقوله مورد نظر ادامه پیدا می‌کرد. در نهایت با توجه به تکرار مفاهیم و مقوله‌ها، علل و عوامل غالب تغییرات سبک زندگی جوانان در ایران صورت‌بندی شد.

جدول ۲. مقولات فرعی و اصلی فراترکیب

ردیف	مقولات فرعی	مقولات اصلی	فراوانی
۱	ابراز هویت، برقراری ارتباط با دیگران، هم‌رنگی اجتماعی، انتظارات اجتماعی، کاهش اهمیت مالک‌ها و ارزش‌های فرهنگی بهنجار	هم‌نوایی اجتماعی	۶
۲	ارتباطات سطحی و بی‌شمار شبکه‌های مجازی و ارتباطات اینترنتی، تبلیغات کالاهای خارجی در صدا و سیما	ارتباطات گسترده مجازی	۷
۳	مدگرایی، روتینه شدن بازار، مصرف‌گرایی مجازی، تصورات قالبی مشروع شده	گرایش به تیپ ایده‌آل مشروع شده	۱۱
۴	نیاز به تأیید و تحسین دیگران، کسب منزلت و شخصیت اجتماعی، تحت تأثیر قرار دادن دیگران با نشان دادن توان خرید، پذیرش راحت نظر و ارزش دیگران، نمایش قدرت و برندگرایی، نیاز به منحصر به فرد بودن	کسب اجباری سرمایه نمادین	۱۲
۵	فقدان تولیدان فرهنگی هویت‌ساز، تقلیل‌گرایی فرهنگی، نمادسازی فاقد محتوا، حفظ هویت با مصرف	کالایی شدن فرهنگ	۹
۶	تغییر نگرش‌های دینی، فاصله گرفتن از تعالیم دینی، مادی‌گرایی	تضعیف مرجعیت دینی	۷
۷	تضعیف فرهنگ خودباوری و استقلال، سرگردانی و درهم‌شدگی نظام ارزشی، تضعیف فرهنگ‌های بومی	سوژه شدن بدون نهاد بحران هویت	۱۰
۸	بالارفتن سن ازدواج، تغییرات در ساختار اشتغال، تغییرات جمعیت‌شناختی، تضعیف روابط صمیمانه در خانواده، تغییر در وظایف، فردگرایی و زندگی مجردی/ نگرش مدگرایانه خانواده	شکاف نسلی و کاهش پیوندهای درون نسلی	۱۳
۹	مدیریت بدن از سوی افراد، توجه افراطی به تصویر بدنی، تن دادن به جراحی‌های زیبایی، الگوهای زیست بدنی مجازی	توجه افراطی به تصویر بدنی	۸

به منظور ارزشیابی نتایج صورت‌بندی شده، مفاهیم را در اختیار یک فرد خبره قرار دادیم تا میزان توافق و اجماع مقوله‌بندی‌ها را از طریق شاخص کاپا برآورد کنیم. ضریب کاپا^۱ یک آماره است که برای اندازه‌گیری میزان توافق بین دو روش یا دو ارزیاب استفاده می‌شود. این ضریب معمولاً برای ارزیابی توافق بین دو ارزیاب در مطالعات کیفیت داده‌ها استفاده می‌شود. مقدار این شاخص بین یک و منفی یک متغیر است. هر چقدر کاپای به‌دست‌آمده به یک نزدیک‌تر باشد، توافق بیشتری بین دو ارزیاب وجود داشته است (Mohaqer, 2013).

جدول ۳. میزان توافق پژوهشگر و خبره

Count	خبره						Total
	۰۰/۳	۰۰/۴	۰۰/۵	۰۰/۶	۰۰/۷	۰۰/۱۲	
۰۰/۳	۲	۰	۰	۰	۰	۰	۲
۰۰/۴	۰	۳	۰	۰	۰	۰	۳
۰۰/۵	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۱
۰۰/۶	۰	۰	۱	۱	۰	۰	۲
۰۰/۸	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱
۰۰/۱۲	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱
Total	۲	۳	۲	۱	۱	۱	۹

در پژوهش حاضر، با توجه به جدول ۴ سطح معناداری ۰/۰۰۰ و مقدار کاپا ۰/۷۵۶ به‌دست آمد. این مقدار به یک نزدیک است که نشانگر توافق عالی بین دو ارزیاب است.

جدول ۴. مقدار ضریب کاپا

	مقدار	انحراف معیار	عدد تی	سطح معنی‌داری
کاپا ضریب توافق	۰/۷۵۶	۰/۱۴۳	۵/۴۷۲	۰/۰۰۰
تعداد مقوله‌ها	۹			

تبیین علل و عوامل غالب مؤثر بر تغییرات سبک زندگی جوانان

با تحلیل مفاهیم کدگذاری شده و مقوله‌های مستخرج از آن می‌توان به شناختی از بستر و عوامل غالب تغییرات سبک زندگی در جامعه ایران و همچنین سنخ‌شناسی آن رسید. علل و عوامل غالب تغییرات سبک زندگی در جامعه ایران، حول ۳ محور اصلی شکاف‌های نسلی، کسب اجباری سرمایه نمادین و گرایش به تیپ ایده‌آل مشروع‌شده شکل گرفته است.

از بین عوامل ذکر شده، در تحلیل نهایی، پدیده شکاف نسلی و کاهش پیوندهای درون نسلی با فراوانی ۱۳، عامل تأثیرگذارتری در تغییرات سبک زندگی در ایران بوده است. اساساً شکاف نسلی پدیده‌ای است که در نتیجه تغییرات محیط فیزیکی در یک زیست جهان روی می‌دهد. این وضعیت در هر جامعه‌ای به تناسب می‌تواند تغییرات گریزناپذیر اجتماعی و فرهنگی را ایجاد کند. اما در اجتماعات محلی در حال گذار، وضعیت به گونه دیگری است. بر اساس نتایج فراترکیب حاضر،

1. Cohen's Kappa

شکاف نسلی با بوجود آوردن تغییرات در جنبه های مختلف شبکه سنتی زندگی، عاملی در ایجاد ارزش ها و هنجارهای جدید بوده است که در شرایط حاضر با بافت هویتی موجود تناسب چندانی ندارد. در مقالات مورد بررسی پژوهش حاضر، این مقوله با مفاهیمی مانند ضعف روابط خانوادگی، عدم فهم والدین، انتخاب متفاوت ما، رفتار عقلانی و اعتقادات سنتی ضعیف بازشناسی شده است. بر اساس این مفاهیم و مقولات مستخرج از آن، شکاف نسلی و وابسته های آن حوزه زیست اجتماعی در میدان کنشگران را به کانون تضارب آراء و در مواردی به چالش بین حاکمیت و گروه های مدنی تبدیل کرده است که آن را می توان یکی از عوامل تغییرات سبک زندگی جوانان در ایران نام برد.

عامل دیگر، گرایش به کسب اجباری سرمایه نمادین در جامعه و در بین گروه های همسالان است که با فراوانی ۱۲، ایجادکننده سبک زندگی متفاوت شده است. نقش سرمایه نمادین در این گونه موارد مشروعیت بخشیدن به گونه های دیگر سرمایه است و نمادی است که دارنده آن از جانب مردم عزت و احترام می شود. اما در این وضعیت مبتنی بر نتایج فراترکیب حاضر، افراد نسبت به کسب اجباری این نوع سرمایه تمایل بیشتری دارند تا بدین وسیله جایگاه و موقعیت خویش را در اجتماع، متفاوت جلوه دهند و رفتارهای ناهمسو با جریان غالب را عادی نمایش دهند. این مقوله با مفاهیمی مانند نیاز به تأیید و تحسین دیگران، کسب منزلت و شخصیت اجتماعی، تحت تأثیر قرار دادن دیگران با نشان دادن توان خرید، پذیرش راحت نظر و ارزش دیگران، نمایش قدرت و برندگرایی و نیاز به منحصربه فرد بودن صورت بندی شده است.

سومین عامل در تغییرات سبک زندگی جوانان، گرایش به تیپ ایده آل مشروع شده با فراوانی ۱۱ است. یافته های فراترکیب پژوهش حاضر نشان می دهد، جوانان بعلت گرایش به مد و تیپ های مجازی مشروع شده، اقدام به تغییر رفتار و سبک زندگی خویش می کنند. بدین ترتیب که با تمسک به رفتارهای مشروع شده توسط گروه های مجازی، سازوکارهای تمایزگذاری و همانندسازی اجتماعی ایجاد می شود. نتایج پژوهش حاضر نشان می دهد که گرایش به سمت تیپ های ایده آل مشروع شده عاملی می شود در خشنودی استفاده از کالاهای مصرفی تجملی که صرفاً ابعاد زیباشناختی دارد و این رفتار سبک زندگی خاصی را به همراه می آورد. این مقوله با مفاهیمی مانند مدگرایی، روتینه شدن بازار، مصرف گرایی مجازی و تصورات قالبی مشروع شده صورت بندی شده است.

مبتنی بر نتایج فراترکیب پژوهش حاضر عوامل دیگری که بر سبک زندگی جوانان در ایران مؤثر بوده است شامل سوژه شدن بدون نهاد/بحران هویت می باشد، مبتنی بر یافته های پژوهش حاضر، خانواده بعنوان یکی از مهم ترین میدان ها در جامعه پذیری گروه های اجتماعی مورد تهدید و تردید جدی قرار گرفته است، از این طریق، ارزش ها، هنجارها و رفتارهای برسازنده سبک زندگی منتقل می شود که در شرایط حاضر با توجه به تکثر منابع هویت بخش، این نقش از خانواده سلب شده است و جوانان به مثابه سوژه های بدون نهاد در میدان های اجتماعی رها شده اند که خود عاملی است در کشمکش های سلوک های سازنده سبک زندگی. این مقوله در تحقیقات مرور شده با مفاهیمی مانند تضعیف فرهنگ خودباوری و استقلال، سرگردانی و درهم شدگی نظام ارزشی و تضعیف فرهنگ های بومی صورت بندی شده است.

عامل دیگری که سبک زندگی را تحت تأثیر خود قرار داده است مقوله کالایی شدن فرهنگ است. این پدیده با وارد کردن اقتصاد و فرضیات قالبی سود و زیان به میدان فرهنگ و کالاهای فرهنگی، باعث ایجاد نگاه مادی گرایانه به ابعاد فرهنگی به عنوان قلمرو منزلت بخش و هویت ساز شده است. بدین ترتیب گروه های انسانی بدون داشتن ظرفیت ها و صلاحیت های لازم، صرفاً به علت فراهم بودن ابعادی از سرمایه اقتصادی، نسبت به اقتباس مؤلفه های فرهنگی خاصی اقدام

کرده‌اند. این امر به تعبیر ویلن ایجاد کننده «طبقه‌ای تن‌آسا» شده است که در تحلیل نهایی منجر به اتخاذ سبک خاصی از زندگی و منزلت در بین سایر گروه‌ها شده است که لزوماً شایستگی و مشروعیت لازم را ندارند. بدین نحو فرهنگ و مؤلفه‌های آن به مثابه کالایی خرید و فروش می‌شود و تصاحب کننده آن سبک خاصی از رفتار را در خود ایجاد می‌کند.

توجه افراطی به تصویر بدنی نیز از جمله عوامل دیگر مؤثر بر سبک زندگی جوانان و تغییرات آن در سال‌های اخیر بوده است. این وضعیت نتیجه الگوبرداری از نمونه‌های رسانه‌ای است که به روش‌های مختلف به دنبال جذب مخاطب هستند. در این شرایط، افراد سعی می‌کنند با اتخاذ سبک‌های رفتاری- مصرفی مانند ورزش‌های پرهزینه، تفریحات متظاهرانه و عمل‌های جراحی متعدد، خود را به نمونه مشروع شده مجازی نزدیک سازند و بنابراین تغییرات مهمی در رفتارها و سبک زندگی خویش ایجاد می‌کنند. در تحقیقات مرورشده، این مقوله با مفاهیمی مانند مدیریت بدن از سوی افراد، توجه افراطی به بدن، تن دادن به جراحی‌های زیبایی و الگوهای زیست بدنی مجازی صورت‌بندی شده است.

عوامل دیگری مانند تضعیف مرجعیت دین، گسترش ارتباطات مجازی و هم‌نوایی‌های اجتماعی نیز به ترتیب بر سبک زندگی جوانان اثرگذار بوده است. تحقیقات مرورشده نشان می‌دهد که اساساً از نفوذ مرجعیت دین و الگوهای رفتاری تجویزی آن در دهه‌های اخیر کاسته شده است. از طرف دیگر با ورود فناوری‌های ارتباطی و شبکه‌های مجازی، مراجع هویت‌بخش نیز متعدد و متکثر شده‌اند و مؤلفه‌های جدیدی برای جذب و هویت‌سازی جوانان ایجاد کرده‌اند که بازنمایی آن در سبک‌های رفتاری، گفتاری و زندگی قابل مشاهده است.

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعه سبک زندگی جوانان و عوامل مؤثر بر تغییرات آن در دهه‌های اخیر موضوع مورد بررسی مقاله حاضر بود. تحلیل یافته‌ها و کشف مقولات اشاره‌شده در قسمت‌های پیشین، از وجود تغییرات گسترده در سبک زندگی جوانان در دهه‌های اخیر حکایت دارد. این تغییرات به علل و عوامل مختلفی در جامعه ایران روی داده‌اند و پژوهش حاضر با روش فراترکیب کیفی سعی در دسته‌بندی و تبیین علل و عوامل غالب این پدیده داشت. یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که تغییرات سبک زندگی جوانان در ایران از علل و عوامل متعددی تأثیر پذیرفته است. این تغییرات در درجه اول به علت ورود ایران به عصر مدرن است که زندگی را به‌مثابه امری فردی بازنمایی می‌کند. در این شرایط زندگی از چارچوب نگاه طبیعت‌گرایانه خارج و در حال قرار گرفتن در ساختارهای جدید ارزش‌ها، نگرش‌ها و فناوری‌های مدرن است؛ امری که سبب می‌شود زندگی در دنیای جدید با تبدیل شدن به میدانی خودآگاه و فردی‌شده با مؤلفه‌های مختلفی مواجه شود. یافته‌های فراترکیب حاضر مشخص می‌سازد که تغییرات سبک زندگی جوانان در ایران در درجه اول به علت شکاف‌های نسلی و کاهش پیوندهای درون‌نسلی روی داده است. این وضعیت به‌علت تغییر زیست‌جهان‌های فیزیکی و اجتماعی در یک اجتماع محلی روی می‌دهد. پیامد آن نیز اختلال در جریان جامعه‌پذیری است که در نتیجه آن، ارزش‌ها، هنجارها و نمادها کاملاً از الگوواره‌های سنتی فاصله گرفته و به سمت الگوواره‌های مدرن، خودمختار و شخصی‌شده حرکت می‌کند. این شرایط در تفاوت سبک زندگی پدران و مادران با فرزندان دهه ۸۰ و ۹۰ کاملاً بارز است. به طور اخص نتایج پژوهش‌های (Zakai, 2024; Bilbasi, 2021; Shirkarmi and Sharifi, 2018; Babaei Fard, 2016 and Jokar, 2014) نشان‌دهنده تأثیر شکاف‌های نسلی بر تغییرات مؤلفه‌های سبک زندگی جوانان است. این شکاف نسلی را پژوهش‌های نام‌برده در قالب مؤلفه‌هایی مانند سبک زندگی سنتی/ مدرن، سبک زندگی جوانان/ رسمی و تداوم/ گسست سبک زندگی

صورت‌بندی کرده‌اند. از طرف دیگر همسو با تبیین تئوریک فضای اجتماعی بوردیو (۱۳۹۳) تغییرات زیست‌جهان و فضای اجتماعی جوانان، عاملی در تغییر عادت‌واره‌های آنان شده است که در تحلیل نهایی مؤلفه‌های مؤثر در سبک زندگی آنان است.

مؤلفه دیگری که بر سبک زندگی جوانان مؤثر بوده است کسب اجباری سرمایه نمادین و گرایش‌ها به تیپ ایده‌آل مشروع شده است که به صورت اساسی تحت تأثیر فضای رسانه‌ای مجازی شکل گرفته است. در این فضا جوانان تحت تأثیر به اصطلاح بلاگرهای مجازی، اقدام به تغییر رفتارهای خود می‌کنند تا بدین ترتیب در گروه‌های دوستان و همسالان خود پذیرفته شوند. مقوله واسطی که در این بین نقش میانجی را ایفا می‌کند همانا تیپ‌های ایده‌آل مشروع شده‌ای است که به اصطلاح اینفلوئنسرها و بلاگرهای مجازی ایجاد می‌کنند. در نتیجه این فضا در میدان کنشگران اجتماعی با گروهی از افراد مواجه می‌شویم که آنها را تحت عنوان سوزده‌های بدون نهاد بازشناسی کرده‌ایم. این گروه از افراد به‌علت شکاف‌های نسلی ایجاد شده و گرایش داشتن به کسب سرمایه نمادین به‌صورت اجباری، هویت‌های تاریخی و سنتی خویش را نادیده می‌انگارند و بازنمایی آن را می‌توان در سبک زندگی آنها مشاهده کرد. در این زمینه نتایج پژوهش‌های (Yazdani, 2024; Baluchezhi, 2023; Navabakhsh, 2015 and Omidali, 2012) نشان داده است که فضای مجازی و هویت‌سازی‌های آن عامل تأثیرگذاری در تغییرات سبک زندگی جوانان بوده است. همچنین ایده سه فضایی شدن سبک زندگی خود به مثابه عاملی میانجی در این وضعیت عمل کرده است. بدین صورت که صورت‌بندی‌های سبک زندگی را از مؤلفه‌های عینی-واقعی به سمت مجازی و سیال سوق داده است. در چنین فضایی، کسب سرمایه اجتماعی نمادین و گرایش به تیپ ایده‌آل مشروع شده به‌عنوان مشخصه اصلی در تغییرات رفتاری کنشگران اجتماعی معنا پیدا می‌کند و عاملی در تغییرات سبک زندگی می‌شود.

منابع

- امیدعلی، میثم (۱۳۹۱). نقش شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی زبان در تغییر سبک زندگی جوانان ایرانی، *نشریه مطالعات جوان و رسانه*، (۵)، ۴۵-۴۹.
- بابایی فرد، اسدالله و روحی، مریم (۱۳۹۵). بررسی تأثیر سبک زندگی بر شکاف نسلی در بین جوانان شهر کاشان، *فصلنامه علمی مطالعات میان فرهنگی*، ۱۱(۳۰)، ۳۱-۶۵.
- باکاک، رابرت (۱۳۸۱). *مصرف، ترجمه خسرو صبری*، تهران: شیرازه.
- باقری، محمدمبین و شهبازی، مظفر (۱۴۰۱). مطالعه جامعه‌شناختی تحولات سبک زندگی ایرانی-اسلامی در بین خانواده‌های ایرانی از انقلاب تا کنون، *پژوهش‌های انقلاب اسلامی*، (۴۲)، ۲۳۱-۲۱۱.
- بلوچزی، وحیده (۱۴۰۲). *بررسی تأثیر شبکه‌های مجازی بر سبک زندگی دختران نوجوان (شهر سراوان)*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه سیستان و بلوچستان.
- بلباسی، علی (۱۴۰۰). *تفاوت سبک زندگی جوانان با سبک زندگی دینی و رسمی*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شاهد.

- بوردیو، پیر (۱۳۸۳). *تمایز، ترجمه حسن چاوشیان، تهران: ثالث.*
- بهرامی، سونیا (۱۳۹۳). *بررسی عوامل اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر تغییرات سبک زندگی در روستاهای ایران، مطالعه موردی شهرستان صحنه، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده کشاورزی، دانشگاه پیام نور تهران.*
- تافلر، الوین (۱۳۷۴). *شوگ آینده، ترجمه حشمت‌الله کامرانی، تهران: نو.*
- جوکار، محبوبه و صفورایی، محمد مهدی (۱۳۹۳). *مدرنیته، تغییر سبک زندگی و کاهش جمعیت در ایران، پژوهش‌نامه اسلامی زنان و خانواده، ۲(۲)، ۳۹-۶۹.*
- حائری‌زاده، محمد محسن (۱۴۰۰). *نقش فضای سایبری بر تغییرات سبک زندگی (با تأکید بر جوانان شهر یزد)، فصلنامه فرهنگی/اجتماعی فرهنگ یزد، ۳(۹)، ۸۱-۱۰۰.*
- حبیب‌پور گتایی، کرم (۱۳۹۵). *تحولات سبک زندگی در ایران، فصلنامه فرهنگ مردم ایران، ۴۴(۴)، ۱۱۷-۱۴۵.*
- حسینی، محمدرضا (۱۳۹۲). *تغییر و تحول در الگوی سبک زندگی و گذران اوقات فراغت در عصر جدید، همایش ملی اوقات فراغت و سبک زندگی جوانان.*
- درخشه، جلال و صفائی‌ان، میثم (۱۳۹۶). *الزامات تغییر سبک زندگی ایرانیان در راستای اهداف چشم‌انداز ایران، جستارهای سیاسی معاصر، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۸(۱)، ۲۵-۴۴.*
- ذکائی، محمد سعید (۱۴۰۱). *ارزش‌ها و سبک زندگی جوانان ایرانی در نیم قرن اخیر: تداوم‌ها و گسست‌ها، فصلنامه علوم اجتماعی، ۱۳(۹۹)، ۴۷-۸۸.*
- کریمی، الهام (۱۳۹۴). *بررسی و شناخت تمایل دختران و زنان ایلامی به تغییر و نوگرایی در سبک زندگی و عوامل اجتماعی - فرهنگی مرتبط با آن، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز.*
- کریم‌زاده، حسین و خالقی، عقیل (۱۳۹۵). *تحلیل کمی و کیفی تغییرات سبک زندگی و تأثیر آن در هویت جامعه روستایی (مورد مطالعه دهستان سینا، بخش ورزقان). فصلنامه جامعه‌شناسی سبک زندگی، ۲(۷)، ۲۴۷-۲۹۴.*
- کیوی، ریموند و کامپنهود، لوک وان (۱۳۷۰). *روش تحقیق در علوم اجتماعی، ترجمه عبدالحسین نیک‌گهر تهران: توتیا.*
- ساعی، علی و بحیرایی، معصومه (۱۴۰۱). *بررسی عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر سبک زندگی زنان تهرانی در حوزه مدیریت بدن، فصلنامه مطالعات فرهنگی و ارتباطات، ۱۸(۶۸).*
- سهرابی، بابک؛ اعظمی، امیر و یزدانی، حمیدرضا (۱۳۹۰). *آسیب‌شناسی پژوهش‌های انجام شده در زمینه مدیریت اسلامی با رویکرد فراترکیب، نشریه چشم‌انداز مدیریت دولتی، شماره ۶.*
- شیرکرمی، جواد؛ شریفی دروازه، مرضیه و خدادادی، قاسم (۱۳۹۷). *جامعه‌ایرانی و چالش‌های سبک زندگی جدید، مجله دستاوردهای نوین در مطالعات علوم انسانی، ۱(۱)، ۴۵-۶۱.*
- صالحی، وحید و کریمیان، حبیب‌الله (۱۴۰۰). *عوامل مؤثر بر سبک زندگی پایدار و رویکردهای طراحی و ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات (بررسی نگرش شهروندان ۵ منطقه تهران)، نشریه مطالعات الگوی پیشرفت اسلامی ایرانی، شماره ۱۷.*

- صالحی، اکبر و رومانی سعید (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین سبک زندگی و نگرش دینی با میزان گرایش به سمت مدرگرایی دانشجویان، نشریه اخلاق، ۵(۱۸).
- عشایری، طاهرا؛ کشاورز، امراالله (۱۴۰۳). پیامدهای سلبی و ایجابی مصرف رسانه‌های جمعی بر تغییرات سبک زندگی ایرانیان، دوفصلنامه پژوهش نامه سبک زندگی، ۱۰(۱۸). ۳۷-۶۸
- فاضلی، نعمت‌الله (۱۳۸۷). مدرنیته و مسکن، رویکرد مردم‌نگارانه به مفهوم خانه، سبک زندگی روستایی و تحولات امروزی آن، فصلنامه تحقیقات فرهنگی، ۱۱(۱)، ۲۵-۶۳.
- فتحی، حبیب‌الله و جعفری، علی (۱۳۹۶). رابطه مصرف رسانه ای با تغییر سبک زندگی، فصلنامه مطالعات رسانه های نوین، ۳(۹)، ۲۵۵-۲۲۱.
- فرخی، مینا و روستایی، شهریور (۱۳۹۸). تحلیل عوامل مؤثر در تغییر سبک زندگی مسکونی، نشریه برنامه‌ریزی منطقه‌ای، شماره ۳۹، ۱۰۸-۹۵
- فرقانی، محمدمهدی و مهاجری، ربابه (۱۳۹۷). رابطه بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی و تغییر سبک زندگی جوانان، نشریه مطالعات رسانه‌های نوین، ۶(۱۳)، ۲۵۹-۲۹۲.
- عزیزی مهر، خیام و پیری، صدیقه (۱۳۹۸). طبقه، فرهنگ و سبک زندگی، مجله جامعه‌شناسی ایران، ۱۹(۳).
- گیدنز، آنتونی (۱۳۸۰). پیامدهای مدرنیته، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: مرکز.
- نوابخش، فرزاد و مختارپور، مهدی (۱۳۹۴). سنجش نقش و تأثیر انقلاب اطلاعاتی در تغییر سبک زندگی شهری، نشریه مطالعات جامعه‌شناسی شهری، ۵(۱۶)، ۱۴۳-۱۷۸.
- محقق، علی؛ جعفرنژاد، احمد؛ مدرس یزدی، محمد و صادقی‌مقدم، محمدرضا (۱۳۹۲). ارائه الگوی جامع هماهنگی اطلاعاتی شبکه تأمین خودروسازی با استفاده از روش فراترکیب. فصلنامه مدیریت فناوری اطلاعات، ۵(۴)، ۱۶۱-۱۹۴.
- وبلن، تورستین (۱۳۸۳). نظریه طبقه مرفه، ترجمه فرهنگ ارشاد، تهران: نی.
- هاشمی‌نژاد، سهراب و عیوضی، محمدرحیم (۱۴۰۰). پیشران‌های تغییر در سبک زندگی خانواده ایرانی، فصلنامه علمی مطالعات راهبردی فرهنگ، ۱(۲)، ۱۲۷-۱۰۱.
- یزدانی، رضوان (۱۴۰۳). جایگاه فضای مجازی و تأثیر آن بر سبک زندگی، فصلنامه مطالعات راهبردی علوم انسانی و اسلامی، ۵(۶۵).
- یوسف‌نیا، مهدی و حقیقتیان، منصور (۱۳۹۵). بررسی عوامل مؤثر بر سبک زندگی در نواحی روستایی ایران، نشریه پژوهش و برنامه‌ریزی روستایی، ۵(۱۶)، ۴۷-۶۰.

References

Ashayeri, T., Keshavarz, A. (2024). Negative and positive consequences of mass media consumption on changes in Iranian lifestyles, *Bi-Quarterly Journal of Lifestyle Research*, 10(18). 37-68. [In persian]

- Azizi Mehr, K., Piri, S. (2019). Class, Culture and Lifestyle, *Iranian Journal of Sociology*, 19(3). [In persian]
- Babaei Fard, A., Roohi, M. (2016). Studying the impact of lifestyle on the generation gap among the youth of Kashan city, *Quarterly Journal of Intercultural Studies*, 11(30), 31-65. [In persian]
- Bagheri, M., Shahbazi, M. (2022). Sociological study of Iranian-Islamic lifestyle changes among Iranian families from the revolution to the present, *Islamic Revolution Research*, (42), 211-231. [In persian]
- Bakak, R. (2002). *Consumption, translated by Khosrow Sabri*, Tehran: Shiraz. [In persian]
- Bahrami, S. (2014). *Study of social and economic factors affecting lifestyle changes in Iranian villages, case study of Sahneh County*, Master's thesis, Faculty of Agriculture, Payam Noor University, Tehran. [In persian]
- Baluchezhi, V. (2023). *Studying the impact of virtual networks on the lifestyle of teenage girls (Saravan city)*, Master's thesis, Faculty of Literature and Humanities, University of Sistan and Baluchestan. [In persian]
- Bilbasi, A. (2021). *The difference between the lifestyle of young people and the religious and official lifestyle*, Master's thesis, Faculty of Literature and Humanities, Shahed University. [In persian]
- Bourdieu, p. (1984). *Distinction: A Social Critique of the Judgment of Taste*, Translated by Kral smith, London, Oxford University.
- Bourdieu, Pierre (2004). *Distinction, translated by Hassan Chavoshian*, Tehran: Sales. [In persian]
- Chaney, D. (1996). *Lifestyle*. London: Routledge.
- Dawson, Don (1985). On the analysis of class and Leisure, *Society and Leisure*, 2(2), 563-572.
- Dimaggio, paul (2004). *Social stratification, Lifestyle, social cognition and social participation*, pp. 458-465, In D. Grusky (ed.), *Social Stratification in sociological perspective*. San Francisco: Westview press.
- Dorakhshah, J., Safaeian, M. (2017). Requirements of changing Iranian lifestyles in line with the objective of 1404 perspective, *Peer-reviewed Journal of Contemporary Political Investigations*, 8, 44-25. [In persian]
- Fathi, A., Jafari, A. (2017). The relationship between media consumption and lifestyle changes among student of Islamic azad university, *Journal of New media studies*, 3, 255-221. [In persian]
- Fazeli, N. (2008). Modernity and Housing, an Ethnographic Approach to the Concept of Home, Rural Lifestyle and Its Contemporary Developments, *Quarterly of Cultural Research*, 1(1). [In persian]
- Farrokhi, M., Roustaei, S. (2019). Analysis of effective factors in changing residential lifestyle, *Regional Planning Journal*, (39), 95-108. [In persian]
- Forghani, M., Mohajeri, R. (2018). The relationship between the use of social networks and changes in youth lifestyle, *Journal of New Media Studies*, 4(13), 259-292. [In persian]
- Greth, H.H. and C.W. Mills (1967). *From max Weber*, edited and translated by Greth Mills, Newyork: oxford university press
- Giddens, A. (2002). *The Consequences of Modernity*, Translated by Mohsen Salasi, Tehran: Markaz. [In persian]
- Jordan, B. (2009). Blurring Boundaries: The "Real" and the "Virtual" in Hybrid Spaces. *Human Organization*, 68(2), 181-193.
- Jokar, M., Safuraei, M. (2014). Modernity, Lifestyle Change and Population Decline in Iran, *Islamic Journal of Women and Family*, 2(2), 39-69. [In persian]

- Hasheminezhad, S., Eivazi (2021). Drivers of change in the lifestyle of the Iranian family, *Journal of strategic studies of culture*, 1, 128-101. [In persian]
- Habibpour Getabi, K. (2016). Lifestyle Changes in Iran, *Iranian People's Culture Quarterly*, (44), 117-145 [In persian]
- Hassani, M. (2013). *Changes and developments in lifestyle patterns and leisure time spending in the modern era*, National Conference on Leisure and Youth Lifestyle. [In persian]
- Haeri Zadeh, M., (2021). He role of cyberspace on lifestyle changes (with an emphasis on the youth), *Journal culture-social quarterly culture of yazd*, 3, 100-81 (In persian)
- Hunter, J. E., Schmidt, F., & Jackson, G. (1982). *Meta Analysis: Cu mulating Research Findings Across Studies*. Beverly Hills, CA: Sage Pub
- Karimzadeh, H., Khaleghi, A. (2016). Quantitative and qualitative analysis of lifestyle changes and their impact on the identity of the rural community (case study: Sina village, Varzeghan district). *Quarterly Journal of Sociology of Lifestyle*, 2(7), 247-294. [In persian]
- Karimi, E. (2015). *Study and understanding the tendency of Elamite girls and women towards change and modernization in their lifestyle and the socio-cultural factors related to it*, Master's thesis, Faculty of Social Sciences, Central Tehran Azad University. [In persian]
- Kiwi, R., Kampenhood, L.(1991). *Research Method in the Social Sciences*, Translated by Abdul Hossein NikGohar, Tehran: Totia. [In persian]
- Navabakhsh, F., Mokhtarpour, M. (2015). Assessing the role and impact of the information revolution in changing urban lifestyles, *Journal of Urban Sociology Studies*, 5(16), 143-178. [In persian]
- Mohaquer, A., Jafarnejad, A., Modares Yazdi, M., and Sadeghi-Moghaddam, M. (2013). Presenting a comprehensive information coordination model for the automotive supply network using the meta-synthesis method. *Quarterly of Information Technology Management*, 5(4), 161-194. [In persian].
- Omidali, M. (2012). The role of Persian-language satellite networks in changing the lifestyle of Iranian youth, *Journal of Youth and Media Studies*, No. 5, 49-65 (In persian)
- Paul, S., Seema, U (2017). Media and lifestyle: A study of media influence on dressing style, *Journal od content, community & communication amity school of communication*, 6(3)
- Greth, H.H. and C.W. Mills (1967). *From max Weber*, edited and translated by Greth & Mills, newyork: oxford university press.
- Sandelowski, M., & Barroso, J. (2007). *Handbook for synthesizing qualitative research*. Springer Publishing Company.
- Salehi, V., Karimian, H. (2017). Factors affecting sustainable lifestyle and approaches to designing and evaluating policies and measures (Surveying the attitudes of citizens in 5 districts of Tehran), *Journal of Iranian Islamic Progress Model Studies*, No. 17. [In persian]
- Salehi, A., Romani S. (2015). Studying the relationship between lifestyle and religious attitude with the degree of tendency towards fashionism among students, *Journal of Ethics*, 5(18), [In persian]
- Saei, A., Bahiraei, M. (2012). Study of social and cultural factors affecting the lifestyle of Tehrani women in the field of body management, *Quarterly Journal of Cultural Studies and Communication*, 2018, No. 68. [In persian]
- Sohrabi, B., Azami, A., and Yazdani, H., (2011). Pathology of Research in the Field of Islamic Management with a Meta-Synthesis Approach, *Journal of Public Management Perspectives*, No. 6. [In persian]

- Shirkarmi, J., Sharifi Darvaze, M., Khodadadi, Gh. (2018). Iranian Society and the Challenges of the New Lifestyle, *Journal of New Achievements in Humanities Studies*, 1(1), 45-61. [In persian]
- Toffler, Alvin (1995). *Future Shock*, translated by Heshmatollah Kamrani, Tehran: no. [In persian]
- Veblen, Thorstein (2004). *The Theory of leisure Class*, translated by Farhang Ershad, Tehran: Ney. [In persian]
- Weber, M. (1992). *Economy and Sociology*, University of California Press.
- Yousefnia, M., Haqhiqhatian, M. (2016). Study of factors affecting lifestyle in rural areas of Iran, *Journal of Rural Research and Planning*, 5(16). [In persian]
- Yazdani, R. (2024). The position of cyberspace and its impact on lifestyle, *Journal of Strategic Studies in the Humanities and Islamic Sciences*, (65). [In persian]
- Zokaei, M. (2024). Values and Lifestyles of Iranian youth in the 50 years. *Journal of social sciences*. 29. 88-47. [In Persian]

